

סיפורי צדיקים

גליח 440
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רבי עקיבא, גם בשבתו בבית האסורים לא פסק פומיה מגירסא, כל רגע פנוי הקדיש ללימוד תורה. תלמידיו שנתרו ללא רב ומורה דרך, שמרו על קשר עמו על ידי תחבולות שונות. פעם נתעוררה שאלה אצל רבי יוחנן הסנדלר אודות חליצה שנעשתה בלי נוכחות עדים, הכשרה היא אם לאו? וחפץ לשאול את רבי עקיבא. מה עשה? לבש בגדי רוכל נטל עמו מיני סדקית והלך אל חצר בית הסוהר, שם הכריז בקול רם, מי מבקש מחטים, מי מבקש מזלגות? ותוך כדי כך הבליע "חלצה בינו לבינה מהו?" שמע רבי עקיבא את השאלה, התקרב אל החלון ושאל, יש לך כושין (פלכים לסריגה) יש לך כשר. וכך ענה לו על שאלתו בלא שהשומרים יבחינו כי שיח ושיג לו עם הרוכל.

(ירושלמי יבמות י"ב ה')

פרשת השבוע

ואמר: אין תימה בדבר, בפרשתנו כתוב "ויקראו שמו עשו" פירש רש"י הכל קראו לו כן, ואילו "ויקרא שמו יעקב" הקב"ה קראו כן. את עשו הכל מכירים, ואילו את יעקב מכיר רק הקב"ה.

גם ברוך יהיה (כ"ז - ל"ג)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מפרעמישלאן זיע"א מתלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, נסע לראות כיצד מנהיג הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א את עדת החסידים. מסיבה כלשהי השמורה היתה עמו, החליט להסתיר את זהותו וביקש ממשרתו שיקרא לו ברוך. בבואם למעזריטש נכנסו לקבל ברכה מהמגיד הקדוש, כשראה המגיד את האורח אורו פניו, והוא קידם אותו בברכה "שלום עליכם רבי מנחם מענדל מפרעמישלאן". שמו של אדוני הוא "ברוך" הודרו לתקן המשרת. חיוך קל עלה על פני המגיד והוא השיב: כולם מכנים אותי המגיד הגדול, וכי עלה בדעתך שהמגיד הגדול לא ירגיש שרבי מנחם מענדל מפרעמישלאן מתכנן לבוא לבקר? וסיים ואמר: אמרת שברוך שמו, א"כ אברך אותו ש"גם ברוך יהיה".

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כ"ה י"ט) מסופר על הגה"ק רבי אליהו מוילנא זיע"א, שכאשר היה ילד בן ארבע שנים היה כבר בקי בחמישה חומשי תורה. פעם אחת כשהיה בבית הכנסת בחג הסוכות יחד עם שאר הילדים שלמדו אתו בחדר, עמד אחד מזקני חכמי וילנא ופנה אל הילדים ואמר להם: הגידו נא לי ילדים אהובים, היכן אנו מוצאים בתורה הקדושה את שמו של אברהם כפול זה אחר זה "אברהם אברהם" מלבד פרשת העקדה שכתוב שם "ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם"? עוד טרם שהספיקו הפעוטים יחד עם הצעירים שמסביב להם להרהר בשאלה זו, קפץ אליהו הפעוט וענה והלא כך כתוב בפרשת תולדות "ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק".

ויקראו שמו עשו (כ"ה כ"ה)

מספרים על הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדליקוב זיע"א בעל "דגל מחנה אפרים" נכדו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, שנזדמן פעם לפונדק אחד עם סופר משכיל, הקניטו הלה ואמר לו: כבודו הוא אמנם נכד הבעש"ט, אך דומני שלי יש יותר חסידים מאשר לכבודו. נענה הצדיק

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:16 ת"א: 5:17 ר"ת: 5:51

פרשת תולדות

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:02 ת"א: 4:16

לו שם ממנו והלאה, אין הוא ירא משום אדם, בטחונו הוא שם בהקב"ה. כך בפשטות חמק מבית מדרשו והלך יחידי לכותל, דמותו כמלאך השרת בגלימה שיוורת על פי מדותיו ברוב הדרה, חולף הוא על פני בתי הישמעאלים, הוא חולץ את נעליו, לובש שק ומתפלש בעפר, אוי לי, אוי לי, זעקות אלו שיצאו מקירות ליבו והבכיה הגדולה שבכה פילחו את חלל האויר. קולו זיעזע את קירות הבתים והיה בוקע ומרקיע שחקים, מבוהלים.

מבולבלים והמומים כמו הישמעאלים ממתותיהם להשקיף מבעד החלון, ולראות מיהו האיש המשמיע את הקול האיום והנורא הזה שמפריע את שנתם. הציצו וראו פני יהודי שמעולם לא ראוהו, יושב ומשתטח על הרצפה, ראשו צמוד לקרקע שופך דמעות כמים, ומדי פעם פורצת מלבו אנחה עמוקה השוברת כל לב. לא ידעו ערלים אלו כי ניצב מול הכותל אחד מן השרפים הקדושים אשר ה' מעיד עליו, "אש אוכלת הוא". "סתום את פיך יהודי", הופנו אליו קולות הרשעים מבעד לחלונות, "ואם לא, רע ומר יהיה סופך". רבינו הקדוש אינו כאן, כולו דבוק ושקוע בעניניו הקדושים, מרומם הוא מכל, מחשבותיו נתונות מעלה מעלה, מנותק הוא כרגע מהעולם הזה, כל תיבה וכל אות יודע רבינו לאן היא רומזת בעולמות עליונים, ושם עתה אחוזים שרעפיו ונתונות מחשבותיו. אחר שגמר את עבודתו בקודש, חזר אל היכלו בישיבת "בית א-ל" והדממה שבה אל רחבת הכותל.

אך מנוחת הערלים הללו לא שבה אליהם, אין הם מבינים כיצד הופרעה שנתם, ובכלל, איך יכול יהודי להעיז פניו ולעשות כדבר הזה? בוודאי שאין לעבור על כך בשתיקה. כך החלה תסיסה בין הגויים נגד רבינו, ותאוות נקם בערה בם ואמרו שיש לחסלו מיד. על פי גזר דין זה התארגנו השכנים מבעוד יום, ושכרו קבוצת בריונים שכירי חרב חמושים בחרבות ובסכינים חדים לעשות נקמה ברבינו.

למחרת מעט קודם חצות מתעורר רבינו הרש"ש, טובל את גופו הטהור במקוה טהרה, מוסיף קדושה על קדושתו, ופניו מועדות לכותל המערבי שריד בית מקדשנו. קל לנחש את אשר זוממים בריונים אלו, הם כבר משקיעת החמה אורבים לו. אוי, רק שיעבור היהודי הזה ונחסל אותו כמתוכנן ונלך לבתינו לישון בנחת כמו בימים שעברו, חשבו הבריונים, כל אחד מהם רוצה להיות הראשון שיתקע את החרב בבטנו של יהודי זה. הרגע הגיע, הבריונים עצרו נשימתם, ועוד רגע יתנפלו עליו, ישפכו את דמו ויבתרו אותו לגזרים כפי המתוכנן.

כך נתקדש שמו יתברך ושם ישראל על ידי רבי שלום שרעבי הקדוש זיע"א

סיפור זה קרא לפני כ-250 שנים. בעיר הקודש ירושלים תובב"א השמש שקעה לה מזמן, ועלטה גדולה ירדה על הארץ במבואות העיר הצרים שורר שקט החנויות סגורות ובעליהן כבר מזמן שקועים חכמי הקבלה שקמו עתה משנתם בזריזות לא מאבדים אף רגע אחד משעת רצון זו ופניהם לבית מדרש "בית א-ל" ואילו לגבי הישמעאלים יתרה מזו אלה הישנים על מטותיהם, מי זה ואיזה הוא אשר יעז להפריע את שנתם, הרי הוא מסכן את חייו, שאם יקצוף הישמעאלי על היהודי, מי ימנע בעדו מלהכותו מכת מוות? ובנוסף לכך יתבע אותו למשפט. כזה היה אז מצבם של יהודי ירושלים.

מעט קודם שעת חצות הלילה, שעה שהאפלה בתוקפה, מתעורר האדם ענק שבענקים המופרש מכל תענוגות חיי העולם הזה, איש המורם מעם אשר כל כולו שקוע בעולמות עליונים, קודש קודשים, ורק דאגה אתת מקננת בלבו, משיצא לאוויר העולם ועד יומו האחרון, מדוע משיח בן דוד עדיין לא בא? אנחה שוברת כל לב נאנח עתה רבינו הרה"ק רבי שלום שרעבי זיע"א, אוי אוי גלות השכינה אמא שלנו, השכינה בגלות, אוי אוי עוונותינו הטו אלה ופשעינו האריכו קצנו, אמא מושלכת בעפר ואין איש שם לב, אוי לי על צערו של משיח, אוי לי בכך שחרב מקדשנו ושמם היכלנו, אנחות אלו נשמעו מחדרו של רבינו בכל חצות לילה בשעה שקם ממטתו, כך נהגו חכמי הקבלה היודעים יותר מכל אדם אחר מהי השכינה הקדושה, מה ערכה ומה מצבה, ברגעים אלו קשה לתאר את גודל כאבם בהיכל הקודש "בית א-ל", בין כתלים אלו הספוגים קדושה עילאית, קדושי עליון אלו חולצים נעליהם, יושבים על הארץ לבושי שק ואפר, בוכים ומקוננים על גלות השכינה, בקול מר וכואב מתחילים את סדר תיקון חצות "על נהרות בבל" וכו' "אלוקים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך". רבינו הקדוש אין הוא רוצה לומר את תיקון חצות בין כתלי בית המדרש "בית א-ל", הוא רוצה לומר את התיקון ליד בית המקדש הגדול, בכותל המערבי שריד המקדש, שמשם לא זזה השכינה מאז חורבנו של הבית, כן, שם ראוי לערוך קינה גדולה היוצאת מעומק הלב.

יודע רבינו שאמירת תיקון חצות כפי שהוא מתכונן לומר היא סכנת נפשות בעבורו, אוי מתי יבנה בית המקדש? ממלמל הרש"ש בהליכתו לעבר שריד בית מקדשנו, הסכנה האורבת

משל ונמשל

רפואת הנפש

משל לרופא כשבא לחולה בעל דעה והשכל המקבל את מרירות התרופות בשמחה, אזי יתן לו סגולות ותרופות כמו שהם בלי תערובות דבש וכדומה, וזה הדרך היותר קרוב לרפואתו, וכשבא אצל חולה שאין דעתו שלימה ומסרב לסבול מרירות הסממנים, אזי יערב עמם סמים מתוקים ודבש וסוכר וכדומה, אעפ"י שאינו מענין הרפואה כלל, מ"מ צריך לעשות כן כדי שישתה משקה הרפואה ההיא, וזה תועלתו יותר רחוק מן הראשון, כי נתערבו ברפואתו דברים אחרים, אמנם יש חולה שלישי שדעתו קצרה, לא יאכל וישתה דבר כי אם הוא ערב לחיך ולא המועיל, ע"כ צריך לתת לו רוב דבש ומעט מן המעט מסממנים המרפאים, וזהו קרוב למיתה מן החיים, כי מעט הסם מתבטל במיעוטו ברוב הדבש ודברים המתוקים. אמנם אם הרופא הוא רופא באמת לשם שמים, אינו מצפה לשכר החולי, ורוצה הוא לקיים ואהבת לרעך ולא לעבור על לא תעמוד על רם רעך, אזי במקל יחבטנו ובשוטים ייסרנו, עד אשר יקבל הרפואות ויתרפא גם כן במרירותם כאשר המה ויתרפא גם כן.

כן הוא בחולי הנפש, לשעבר עמדו הנביאים רופאי הנפש ורפאו בסממנים בלי תערובת דבר אחר, רק אמרו "הוי השמים אור לחושך וגו' חכמים הם להרע וגו'" ודברים כאלו להכלים פניהם בפרהסיא, והמה שמעו ונתרפאו ושב ורפא להם, אמנם אחר כך נתקלקלו הדורות ומיאנו לשמוע, ואילו היו אומרים כמו הנביאים הראשונים היו מתרחקים ולא יטו אזנם כלל, ע"כ התחכמו חכמי הדורות שהם רופאי הנפש לערב מעט דבש, דהיינו לומר פשטים נחמדים וכדומה, ולהבליע המוסר בנעימת הפשט, וגם זה הדרך קרובה אל הרפואה אך הוא רחוק מן הראשון. שוב נתקלקלו יותר, התחילו הרופאים לקחת רוב דבש להחניפם בדברים טובים, ולהמשיל משלים שיצחקו וישחקו עמי הארץ, ומתוך דבריהם יתלקטו אחת אחת דבבי מוסר מעט מזעיר, והוא רחוק מאוד מדרכי הרפואה.

(דרשות חתם סופר ח"א עט קצ"א)

הרש"ש הקדוש מתקרב אליהם, לא מביט ימינה ולא שמאלה, כולו אחוז מחשבות עילאיות, עובר ביניהם ומגיע אל הכותל כביום אתמול, חולץ מנעליו, יושב על הרצפה ומתחיל לקונן על גלות השכינה בצעקות נוראות ובבכיות כיום אתמול.

השכנים הזדעזעו מהרעש שעשה רבינו הרש"ש, והתפלאו, הרי הבריונים היו צריכים להרוג אותו, כיצד מעלו אלו בתפקידם. ישר עם בוקר רצו לחפש את הבריונים, כדי להענישם על שמעלו בתפקידם. ופתאום ראו את הבריונים עומדים בסמטה, כשידיהם מורמות למעלה, וכל אחד סכיניו בידו, והם עומדים דוממים כאבן וחיוורים כסיד, ואינם יכולים לזוז ממקומם, או להוציא מילה מפיהם.

ידיעה זו התפשטה במהירות הבזק, ואנשי ירושלים מכל קצותיה, יהודים ולהבדיל ערבים התאספו לראות את המחזה המוזר הזה. רק בני משפחותיהם וקרובי רשעים אלו, התרוצצו אנה ואנה לחפש ולמצוא את איש האלוקים הנורא הזה, אשר בגללו באה אליהם כל הרעה הזאת. היכן הוא היהודי הזה, היכן נמצא אותו ונשק את כפות ידיו ורגליו, לבקש סליחתו למען ישובו הבנים לקדמותם, עתה ידענו מי האיש אשר התנכלנו לו להמיתו.

רבינו הרש"ש שהגיע לאוזניו השמועה על הבריונים, יצא אל מקום האירוע, ומיד נפלו קרובי הבריונים האלו, ונישקו את רגלי רבינו הרש"ש שיסלח להם, הוא ניגש לבריונים ושאל באוזניהם: "האם אתם מבטיחים שמהיום והלאה לא תרעו לשום יהודי בעולם" ולמרבית הפלא לעיני ההמונים שעמדו שם, שבה אליהם רוחם והחלו מנענעים בראשם לאות הסכמה לדבריו. נגש רבינו אל הכותל המערבי וכך התפלל: "אנא ברחמיך הרבים, עשה למענך אם לא למעננו, עשה עמי אות לטובה והראה לערלים האלו, כי אתה יחיד ושליט בעולמך, וכי שמך אדיר בכל הארץ" רבינו הניח עליהם את ידו וברך אותם לרפואה שלמה, ומיד חזרו לאיתנם. כך נתקדש שמו יתברך ושם ישראל על ידי רבי שלום שרעבי הקדוש.

צ'ין אדם לחברו

לשמוע כשילד יהודי בוכה

מסופר על הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש זיע"א (אדמו"ר האמצעי יומא דהילולא ט' כסלו), שישב פעם בחדר והיה שקוע ועוסק בלימודיו, ילדו התינוק נפל מתוך עריסתו באמצע השינה ופרץ בבכי בחדר סמוך, אך הוא לא שמע. בקומה העליונה התגורר אביו הרה"ק "בעל התניא" זיע"א שאף הוא התעמק שעה זו בתורתו, אך בכל זאת קלטו אוזניו את בכי התינוק, הפסיק מלימודו, ירד לקומת הקרקע והרים את התינוק שנחבט, הרגיעו, הרדימו והשיבו לעריסה. אחר כך העיר לבנו ואמר: אפילו אם מתעמקים מאד בתורה, אם מסוגלים לא לשמוע כשילד יהודי בוכה, לא זו הדרך.

זהירות מגרימת נזק לזולת.

מסופר: פעם נכנס הגה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א יחד עם עוד אדם, לבית כנסת קטן אחד באחת הסימטאות שבוילנא להתפלל תפילת מנחה, מלווהו של ר' ישראל נטל ידיו מתוך הכיור שבבית הכנסת בשפע ובהידור, ואילו ר' ישראל הרטיב מעט את ידו, וכמעט לא השתמש במים, הלה פנה לר' ישראל בתמיחה, האם אין כבודו נוהג ליטול ידיו לפני התפילה? כן,

השיב ר' ישראל גם אני רגיל להדר בזה, אבל כפי הנראה לי, יש בבית מדרש זה מתפללים קבועים, ולא שכיחים בו אורחים, השמש בודאי מכין מים לפי צורך המתפללים הקבועים, אם אנחנו נבזבז הרבה מים, עלול חסרונם להיות ניכר לאחד הגבאים, והלה יתרעם על השמש ויעכב את משכורתו, ונמצא שאנחנו גורמים לקיפוח פרנסתו.

ראיתי ילד עני עם בגדים

קרועים

הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א גדל בבית הוריו שהיו עניים מרודים, פעם אחת הצליח אביו להשיג כמה פרוטות בכדי לקנות לבנו מלבוש חם לחורף, אך כעבור כמה ימים שב רבנו הביתה ללא המעיל. שאלה אותו אמו היכן שכח את מעילו, ענה הילד: לא שכחתי, ראיתי איזה ילד עני עם בגדים קרועים ושיניו נוקשות מרוב קור ונתתי לו את מעילי. פנתה אליו אמו ואמרה לו כי ילך מיד חזרה ויביא את מעילו לפני שיבוא אביו ויפליא בו את מכותיו. לא עזרו כל האימים, השכנועים והדיבורים, בקור רוח ענה הילד לאמו כי שווה היא מצווה כה גדולה לקבל מעט מכות בעדה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ה' כסלו

רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי (המהרש"א - שצ"ב)
הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי אב"ד טשענגער (מנחת אשר) ב"ר שמואל (תרל"ד)
הגה"ק רבי ברוך בער ליבוביץ
ב"ר שמואל דוד (ת"ש)

יום ראשון ו' כסלו

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב ב"ר ישכר דוב - תשנ"ה

יום שני ז' כסלו

הרה"ק רבי אהרן מקראקא ב"ר קלונימוס קלמן (בעל מאור ושמש) תרמ"ב

יום שלישי ח' כסלו

רבי משה ב"ר יצחק (הידושי מהרש"א מהדו"ב - תכ"ט)

הרה"ק רבי אהרן מטשערנאבל ב"ר מרדכי (תרל"ב)

הרה"ק רבי דוד מסוכטשוב ב"ר שמואל

יום רביעי ט' כסלו

הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן (האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תקפ"ח)

הרה"ק רבי משה מסלוויטא ב"ר פינחס מקארין (תקצ"ח)

יום חמישי י' כסלו

הרה"ק רבי פינחס מנחם אלעזר מפליץ (שפתי צדיק) ב"ר בנימין אליעזר (תרפ"א)

הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר ב"ר ברוך פרץ (תשי"ד)

יום שישי י"א כסלו

רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל - של"ד)

הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין - תר"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הררס" על המצוות.

דיני עניית אמן (י"ג)

(א) העונה אמן לא יגביה קולו יותר מהמברך. (שו"ע או"ח סי' קכ"ד סעיף י"ב)

(ב) אם מגביה קולו יותר מהמברך כדי לזרו את העם שיענו גם הם, מותר. (משנה ברורה שם ס"ק מ"ז)

(ג) דווקא אמן של שבח אסור להגביה קולו יותר מהמברך, אבל באמן של בקשה, ויהא שמיה רבא מותר. (פמ"ג במשבצות זהב, או"ח סי' נ"ו ס"ק א')

נדבת הר"ר משה הלפרט הי"ו
לע"נ אביו

הרה"ח שמואל הלפרט ז"ל ב"ר מרדכי
נלב"ע ט' כסלו תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

שד"ק
המחזור ל-2005